

HYVIL

Digiesteiden purkaminen: 3a automaation lisääminen neuvonnassa

Alatyöryhmän 3a kokous 9.10.2024

Niina Vertanen

Konkreettisia kehityssuunnitelmia

- OmaOlo -palvelu
 - Omaolo-palvelussa on suunniteltu tekoälyn hyödyntämistä, mutta asia on vasta suunnittelupöydällä. Olemme käynnistelemässä aiheeseen liittyen juridista selvitystä, jossa selvitämme mahdollisia regulaatioon ja lainsäädäntöön liittyviä näkökohtia. Omaolo-palvelu on lääkinnällinen laite (MDR) ja lisäksi palvelussa käsitellään erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Näiden seikkojen vuoksi tekoälyn hyödyntäminen vaatii huolellista taustoitusta ja suunnittelua.
 - Selvitys juridista näkökohdista (yhtiön pääjuristi toteuttaa opinnäytetyötasoisena tutkimustyönä): H2/2024-H1/2025
 - Konseptin suunnittelu (tekoäly chatbot lääkinnällisen laitteen lisälaitteena/käyttöliittymänä, ei korvaa Omaolon kliinistä päättelyä): ei aikataulutettu
 - Kokeilun suunnittelu ja rahoitus (kokeilu toteutetaan yhdellä oirearviolla ja rajatussa kontekstissa): ei aikataulutettu
- Muut chatbot -ratkaisut hyvinvointialueilla
 - Suunnitelmia on tekoälyn hyödyntämiseksi chatbot-ratkaisuissa, mutta tarkempia käyttötapauskuvauksia ei ollut mahdollista saada aikataulusyistä.

Ajatuksia mm. OmaOlo -palvelun näkökulmasta

- Huomioitava, että kyse on lääkinällisestä laitteesta
 - Lääkinällisiä laitteita koskeva sääntely osaltaan varmistaa tietosisällön oikeellisuuden
 - esim. Käytettävyyssstandardi IEC 62366 ottaa kantaa käytettävyyteen, johon "hyvä kieli" kuuluu
- **Ennakoiva valvonta**
 - Tekniset validointi/verfiointiratkaisut ja -palvelut tai monitorointi (esim. Root Signalin (<https://www.rootsignals.ai/>) palvelu, joka voi ennen tuotantoa verifioida tietosisällöt sinne asetettujen parametrien mukaisesti

Ajatuksia mm. OmaOlo -palvelun näkökulmasta

- **Ennakoiva valvonta**

- Ehkä tarpeellisinta olisi luoda lainsäädännössä sellaiset reunaehdot, mitä "ennalta varmistaminen" tarkoittaa ja mikä on riittävää?
- Esimerkiksi riittääkö, että koulutusdatassa on (dokumentoidusti) huomioitu tämä ja valmistajalla on riittävät testausprosessit ja valvonta tietosisällön oikeellisuuden tai hyvän kielen varmistamiseen ja valvontaan?
- Miten palvelussa voidaan nämä osoittaa, koska jokaista vastausta ei voida arvioida ihmisen toimesta erikseen, joten ovatko erilaiset tekniset validointi/verfiointiratkaisut ja -palvelut tai monitorointi riittävä tapa osoittaa tämä vaatimus täytetyksi?
- Ja tietysti on huomioitava, että kaikki tällaiset tekniset ratkaisut nostavat tuotekehityksen ja siten palvelun lopullista hintaa.

- **Jälkikäteinen valvonta**

- Lisäksi sovelluksen kehittäminen ja parantaminen kerätyn datan pohjalta - jälkikäteinen valvonta

OmaOlo - automaattinen päätöksenteko

- Palveluautomaation ja automaattisen päätöksenteon osalta Omaolo-palvelussa on jouduttu tekemään tulkintaa jo ennen tekoälyä. Omaolo-palvelu on kanava ohjautua terveystaloihin, mutta lisäksi palvelu voi antaa lääketieteellisesti perusteltuja itsehoito-ohjeita, jolloin Omaolo-palvelun kautta ei ole mahdollista saada ammattilaisen (ihmisen) tekemää arviota. **Itsehoito-ohjeet tuottavat merkittävää hyötyä hyvinvointialueille ja Päijät-Hämeessä tehdyn tutkimuksen mukaan yksistään Omaolon itsehoito-ohjeiden säästöpotentiaali on 13 mEur/vuodessa.** Itsehoito-ohjeiden osalta asiaa on tulkittu siten, että Omaolo on vain rinnakkainen kanava terveystaloihin ja asukkaalla on aina oikeus asioida myös muuta reittiä pitkin (puhelin, walk-in). Tämän osalta kuitenkin lainsäädännön selkeyttäminen on tarpeellista, jotta asia ei jää erilaisten tulkintojen varaan. Lisäksi ilman selkeää lainsäädäntöä Omaolon paikallisten palveluohjausten täysi potentiaali jää hyödyntämättä, koska osa alueista tulkitsee siten, että lääkinnällisen laitteen päättelystä huolimatta on aina tarjottava kanava päästä suoraan ammattilaisten arvioon (yleensä puhelin, mikä ruuhkauttaa puhelinpalveluita).